

**משרד
הבריאות**
לחיים בריאים יותר

לשכת רופאת המחוז

חטיבת בריאות הציבור

לשכת הבריאות המחוזית, צפון

Northern District Health Bureau | دائرة الصحة اللوائية, شمال

שאלות ותשובות בנושא האמבה Naegleria fowleri

1. **מהי האמבה Naegleria fowleri ?**
נגלריה היא אמבה (יצור חד-תאי) המצויה במקורות מים מתוקים: אגמים, נהרות ומעיינות חמים.
במקרים נדירים מאוד היא נמצאת גם בבריכות שחייה שאינן מתוחזקות היטב.
2. **מהי המחלה הנגרמת מהאמבה?**
במקרים נדירים ביותר האמבה עלולה לגרום למחלה הנקראת Primary Amebic Meningoencephalitis (PAM) – דלקת קשה ומהירה של המוח וקרומי המוח.
תסמיני המחלה:
 - כאבי ראש
 - חום
 - בחילות והקאות
 - קישיון עורף
 - בלבול
 - הפרעה בשיווי המשקל
 - פרכוסים
 - שינוי במצב ההכרה
3. **כיצד מתרחשת ההדבקה?**
ההדבקה היא לרוב על ידי חדירת מים בלחץ לחלל האף. אמבות שנמצאות בטיפות המים נשאפות לתוך חלל האף, חודרת את רירית האף, עוברות לעצב הריח ומשם מגיעות אל רקמת המוח.
הסיכון להדבקה עולה ככל שטמפרטורת המים גבוהה יותר ולכן עיקר מקרי ההדבקה מתרחשים בקיץ.
4. **האם משרד הבריאות אוסר על רחצה בכינרת?**
משרד הבריאות לא אוסר כניסה לכנרת. משרד הבריאות מזהיר את הציבור כי האמבה נגלריה פאולרי זוהתה בכנרת, וממליץ למי שמחליט לרחוץ בכנרת על אמצעי הזהירות הבאים על מנת להפחית את הסיכון להדבקה:
 - שימוש באטם אף מתאים.
 - הימנעות ככל האפשר מצלילה, קפיצה למים והכנסת הראש מתחת למים.
 - הימנעות ככל האפשר מפעילות שבה מים נכנסים לאף בלחץ.
 - הימנעות מחפירה או מערבול של קרקעית המים במקומות רדודים.
 אמצעים אלה תואמים את אמצעי הזהירות המקובלים בעולם לצמצום הסיכון לתחלואה מהאמבה.
5. **האם האמבה מצויה בכנרת?**
האמבה היא אמבה סביבתית הנמצאת במאגרי מים מתוקים כמו הכנרת ועוד מקווי מים מתוקים.
6. **האם הסיכון קיים רק בחוף כורסי?**
חוף כורסי הוא מקום החשיפה שזוהה בחקירה האפידמיולוגית של מקרה התחלואה הנוכחי. מאחר שמדובר באמבה סביבתית הקשורה למקווי מים, ככל הנראה היא נמצאת בכל האגם ולכן האזהרה היא לכל חופי הכנרת.
7. **איזה מקרי תחלואה היו בישראל?**
מאז 2022 אובחנו בישראל ארבעה מקרים. המקרה הראשון בשנת 2022 – החשיפה הייתה

- ככל הנראה בשלולית חורף בבקעת בית נטופה. שני מקרים נוספים בקיץ 2024 – החשיפה הייתה ככל הנראה בפארק מים שעל חוף הכנרת, ומקרה נוסף שאומת כעת.
8. **כמה מהמקרים קשורים לכנרת?**
לשלושה מהמקרים קיים קשר אפידמיולוגי לאתרים באזור הכנרת
9. **אם היו מקרים כבר ב-2024, מדוע רק עכשיו מזהירים את הציבור?**
בשנת 2024 שני המקרים נמצאו קשורים בחקירה האפידמיולוגית לאותו פארק מים, ולכן הפעולות שננקטו התמקדו באותו אתר. במקרה הנוכחי מדובר בחשיפה למי הכנרת עצמם, ולכן בוצעה הערכת סיכון מחודשת ובהתאם לה ניתנת כעת ההמלצה לציבור.
10. **האם דוגמים את מי הכנרת לאמבה?**
מי הכנרת לא נדגמים לאמבה. בנושא דיגום המים חשוב להבין כי בגלל הקושי באיתור האמבה, תוצאת דיגום מים שלילית לנכחות האמבה אינה מעידה כי אין אמבה במים.
11. **האם קיימת סכנה מבליעת מי כנרת?**
אין סכנה בבליעת מי הכנרת. הדבקה באמבה אינה מתרחשת מבליעת מים המכילים אותה אלא רק מחדירתה לרירית האף.
12. **האם המחלה מדבקת מאדם לאדם?**
המחלה לא עוברת מאדם לאדם.
13. **האם ילדים נמצאים בסיכון גבוה יותר?**
המחלה יכולה להופיע בכל גיל. בעולם דווח שיעור גבוה יותר של מקרים בקרב ילדים ובני נוער, ובמיוחד בקרב בנים. אחת ההשערות היא שהדבר קשור לדפוסי פעילות במים, כגון צלילה, קפיצה למים ופעילויות שבהן מים עלולים להיכנס לאף. אין משמעות הדבר שכל ילד שרוחץ בכנרת נמצא בסיכון משמעותי.
14. **האם אטם אף מונע הדבקה?**
אטם אף נועד לצמצם את האפשרות שמים יחדרו לאף ולכן הוא אחד מאמצעי הפחתת הסיכון המקובלים. אין אמצעי המאפשר להבטיח אפס סיכון במהלך רחצה במים מתוקים.
15. **אם אדם רחץ בכנרת בימים האחרונים, האם עליו להיבדק?**
לא. אדם שחש בטוב אינו נדרש לפנות לבדיקה רק משום שרחץ בכנרת. יש לפנות בדחיפות לקבלת טיפול רפואי אם לאחר החשיפה מתפתחים חום, כאב ראש משמעותי, בחילות או הקאות, ובמיוחד קישיון עורף, בלבול, ישנוניות חריגה, פרכוסים או שינוי במצב ההכרה, ולציין בפני הצוות הרפואי את החשיפה למקוה מים.
16. **האם יש בדיקת סקר לאנשים שרחצו בכנרת?**
לא. אין בדיקת סקר המומלצת לאדם ללא תסמינים לאחר רחצה. הברור הרפואי נדרש כאשר קיימת הסתמנות קלינית מתאימה.
17. **האם שינויי האקלים הם הסיבה?**
ידוע כי האמבה משגשגת בטמפרטורת מים גבוהה. קיימת בעולם בחינה של השפעת התחממות מקווי מים על תפוצת האמבה, אך עם זאת, אין כיום בסיס לקבוע ששינויי האקלים הם הסיבה למקרים שאובחנו בישראל.
18. **כמה מקרים היו בעולם?**
מדובר במחלה נדירה ביותר. בספרות המדעית דווחו פחות מ-500 מקרים בעולם. בארצות הברית תועדו 167 מקרים בשנים 1962–2024.
19. **האם ניתן לטפל במחלה?**
קיים טיפול משולב במספר תרופות, אולם מדובר במחלה קשה מאוד המתפתחת במהירות. לכן קיימת חשיבות רבה לזיהוי מוקדם וטיפול מהיר.
20. **מה לגבי צליחת הכנרת ואירועי שחייה מתוכננים?**
אירועי הספורט הקשורים לשחייה בכנרת יידחו למועד בו טמפ' המים תרד לרמה בה הסיכון להדבקה נמוך. ידוע כי בטמפ' מים של 24 מעלות ופחות, שגשוג האמבה יורד משמעותית. צליחת הכנרת מתוכננת ליום שבת 14.11.26
21. **מה לגבי פעילות ספורט ימי בכנרת?**
בכלל פעילויות הספורט בהם עלולה להתרחש השפצת מים וחדירתם לחלל האף בלחץ מומלץ לפעול על פי הנחיות משרד הבריאות להפחתת הסיכון.